

Відповіді ПАТ «НАК «Нафтогаз України»	Відповіді керуючої облгазами «Регіональної газової компанії»	Відповіді ДК «Газ України»
DT.UA: Які юридичні й правові підстави використання газорозподільних мереж облгазами до і після ухвалення Закону «Про ринок природного газу»?		
<p>На балансах газорозподільних підприємств (облгазів), створених у процесі корпоративізації та приватизації, обліковується державне майно газорозподільних мереж (систем), яке не увійшло до статутних капіталів цих суб'єктів господарювання та не підлягає приватизації.</p> <p>Зазначене майно використовується безоплатно на умовах договорів про надання на праві господарського відання державного майна, укладених з Міненерговугільпромом відповідно до постанови КМУ №770 від 20.08.2012 р. «Деякі питання використання державного майна для забезпечення розподілу природного газу» та на умовах Примірного договору про надання на праві господарського відання, затвердженого спільним наказом Міненерговугільпрому та Фонду держмайна від 09.11.2012 р. №882/3812.</p> <p>Таке користування державним майном не відповідає вимогам чинного законодавства України, а саме — положенням ст. 22 Господарського кодексу України, законам «Про ринок природного газу» і «Про управління об'єктами державної власності», тому потребує приведення у відповідність до їх вимог.</p> <p>На сьогодні відповідно до доручення уряду здійснюється робота щодо підготовки законодавчих і нормативних актів стосовно використання газорозподільних мереж (систем), власником яких є держава, виключно на платній основі.</p> <p>Також газорозподільні підприємства використовують газорозподільні мережі (системи), які належать до комунальної або приватної власності, відповідно до типових договорів на господарське відання (користування та експлуатацію) складовими Єдиної ГТС України, затверджених постановами НКРЕ від 07.03.2013 р. №226, 227 та 228</p>	<p>Газорозподільні компанії (облгази) використовують розподільні мережі на праві господарського відання з 2012 р. і продовжать на законних підставах використовувати ці мережі до кінця дії договорів. Єдиний вихід у КМУ законно розірвати договори — це запустити процедуру приватизації газорозподільних мереж, у результаті якої з'явиться новий власник.</p> <p>Розірвати в односторонньому порядку договори КМУ законно не зможе. А чи знайде КМУ аргументи для того, щоб переконати облгази розірвати наявні договори, — велике питання. Конституція і Господарський кодекс рівною мірою захищають права госпсуб'єктів усіх форм власності, у тому числі й щодо можливостей використовувати основні засоби (розподільні мережі) на праві господарського відання. Ст. 136 Господарського кодексу: «Основа правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять право власності та інші речові права — право господарського відання, право оперативного управління. Господарська діяльність може здійснюватися також на основі інших речових прав (права володіння, права користування тощо), передбачених Цивільним кодексом України. Держава забезпечує рівний захист майнових прав усіх суб'єктів господарювання».</p> <p>Також є правова позиція Мін'юсту щодо цього питання: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0624323-11 (див. порівняльний аналіз різних типових договорів у табл. 2)</p>	<p>Єдиним документом, який на сьогодні регламентує використання газорозподільних мереж облгазами, є постанови КМУ №770 від 20.08.2012 г., на підставі якої приватним підприємствам було передано держмайна в безоплатне користування.</p> <p>Необхідно зазначити, що й до ухвалення Закону України «Про ринок природного газу», ст. 37 якого прямо забороняє суб'єктам недержавної форми власності безоплатно користуватися державними газорозподільними мережами, існували законодавчі заборони щодо безоплатного користування держмайна.</p> <p>Так, Закон «Про управління об'єктами державної власності», що діяв на момент прийняття постанови №770, не передбачає безоплатного користування держмайна.</p> <p>Виходячи з існування заборони, узгодження постанови №770 проходило вкрай складно у Фонді держмайна та Мін'юсті, однак уряд прийняв цей документ, незважаючи на письмові зауваження цих відомств.</p> <p>Крім того, на виконання повноважень, наданих Законом «Про основи функціонування ринку природного газу», НКРЕ розробила типовий договір господарського відання державними мережами, який також не передбачав можливостей платного користування газовими мережами, що є державною власністю</p>
DT.UA: Кого ви вважаєте законними власниками і кінцевими бенефіціарами газорозподільних мереж?		
<p>Власниками газорозподільних мереж (систем) залежно від правостановлюючих документів є: держава в особі уповноважених органів (Міненерговугільпром тощо), органи місцевого самоврядування, господарські підприємства* й організації різних форм власності та громадяни України**</p>	<p>Держава — власник своїх мереж, треті особи (і споживачі) — своїх, комунальні громади — власники своїх мереж, розподільні компанії — власники своїх мереж. На мережі у кожного власника, як правило, оформлене право власності, хоча не всі власники, наприклад держава, зареєстрували це право власності відповідно до вимог законодавства</p>	
DT.UA: Чи належать до них, окрім держави, і якою мірою: — видобувні компанії, насамперед ПАТ «Укргазвидобування»?		
<p>*</p>	<p>«Укргазвидобування» володіє певною кількістю об'єктів, які класифіковані як частини Єдиної газотранспортної системи України (ЄГТСУ, розподільні мережі) за групою РГК. Це понад 100 об'єктів</p>	<p>Видобувні компанії є власниками «промислових трубопроводів». У ряді випадків такі газопроводи використовуються для поставки газу населенню і підприємствам, розташованим поблизу родовищ. Ці трубопроводи — власність ПАТ «Укргазвидобування»</p>
— кооперативи або інші групи, співтовариства громадян, що фінансували розширення газорозподільних систем на місцях?		
<p>**</p>	<p>Так, у зведеному реєстрі власників мереж по групі РГК фігурує понад 25 тис. власників третіх осіб (окрім держави і розподільних компаній), які володіють більш як 33 тис. об'єктів, класифікованих як частини ЄГТСУ (розподільні мережі). По Україні з урахуванням Криму, Донецька і Луганська таких власників, за нашими оцінками, більш як 40 тис., об'єктів — понад 65 тис.</p>	<p>Так, якщо мережі було побудовано за кошти цих інвесторів</p>
DT.UA: Що належить у газорозподільній системі облгазам?		
<p>У власності облгазів можуть перебувати тільки ті ділянки, які вони самі побудували за свої гроші. Нині усьому газопровідному господарству необхідні інвентаризація та юридичний аналіз документів передачі в користування із залученням незалежних і професійних експертів. Це в інтересах і учасників ринку, і держави, і громадян</p>	<p>Належать ті об'єкти, які класифіковані як частини ЄГТСУ (розподільні мережі) і були побудовані за кошти розподільних компаній (облгазів), введені в експлуатацію та оформлені як власність розподільних компаній</p>	<p>Газорозподільні мережі (системи), що належать газорозподільним підприємствам на правах власності</p>
DT.UA: Чи дійсно сумарна заборгованість облгазів у 4,3 млрд грн перед «Нафтогазом» збільшилася за минулий опалювальний сезон «майже вдвічі» з таких причин: — регулятор (НКРЕКП) за зазначений період не коригував тарифів і цін для облгазів?		
<p>З 1 травня 2014 р. НКРЕКП було переглянуто тарифи на транспортування і поставку природного газу для облгазів.</p> <p>При цьому в структурі тарифу на транспортування газу розподільними газопроводами витрати облгазів на закупівлю природного газу на виробничо-технічні потреби були визначені НКРЕКП з урахуванням ціни газу в 4724 грн за 1000 куб. м без урахування ПДВ, цільової надбавки, тарифів на транспортування природного газу магістральними і розподільними газопроводами, тарифу на поставку природного газу.</p> <p>За період з червня 2014 р. по березень 2015 р. ціна газу на виробничо-технічні потреби зросла з 4724 до 8900 грн за 1000 куб. м без урахування ПДВ, цільової надбавки, тарифів на транспортування природного газу магістральними і розподільними газопроводами, тарифу на поставку природного газу.</p> <p>Тому частково борг облгазів за минулий опалювальний сезон був сформований через те, що регулятор (НКРЕКП) за зазначений період не коригував тарифів</p>	<p>Заборгованість збільшилася через незібрані облгазами гроші за газ зі споживачів (тому що споживач не готовий платити за новими цінами) і через неможливість для облгазів оплатити витрачений у 2014–2015 рр. газ на виробничо-технологічні витрати (ВТВ) і нормативні витрати (НВ), тому що НКРЕКП у порушення Закону «Про природні монополії» не переглянула в повному обсязі структури витрат тарифу на забезпечення безпечної та надійної роботи розподільних мереж, і не врахувала в повному обсязі фактичні обсяги газу та його вартість. На нашу думку, це були погоджені й усвідомлені дії КМУ та НКРЕКП, спрямовані на «фінансове знекровлення «олігархічних» облгазів» для встановлення їх фінансової залежності через «Нафтогаз».</p> <p>Нагадаємо, що за результатами роботи в 2012–2013 рр. облгази групи РГК змогли реструктуризувати усі борги за газ минулих періодів, погасити всю заборгованість перед «Нафтогазом» та були готові до роботи з «пристойними публічними інвестиційними майданчиками» для забезпечення можливості залучити інвестиції в інфраструктуру через механізми стимулюючого регулювання. За результатами 2014–2015 рр. через політику уряду облгази — це фактичні банкрути</p>	
— подорожчали матеріали й устаткування, використовувані облгазами для поточних ремонтів та обслуговування розподільних мереж?		
<p>Потребує незалежної перевірки для зняття запитань громадськості</p>	<p>Подорожчання матеріалів позначилося на знизенні обсягів ремонтів і виконанні інвестпрограм</p>	
— знижені вдвічі (до 3 куб. м для одного споживача) норми споживання газу для абонентів без лічильників необґрунтовані і не дозволяють облгазам розраховуватися з «Нафтогазом», у тому числі ще за 900 млн куб. м газу «розбалансування» на суму близько 6 млрд грн?		
<p>Зниження вдвічі норм споживання газу для абонентів без лічильників було зроблено без необхідного обґрунтування й призвело до збільшення обсягів розбалансування газу. Такі норми є заниженими.</p> <p>Спожиті населенням, але не оформлені на реальних споживачів, обсяги природного газу стають для облгазів ресурсом, який вони зобов'язані оплатити за цінами «промислового газу». При цьому фінансового джерела для оплати таких обсягів не передбачено в тарифах облгазів.</p> <p>Однак норми споживання були знижені лише 6.05.2015 г. на підставі постанови уряду від 29.04.2015 г. №237, і за такий короткий час зменшення нормативів не могло суттєво вплинути на зростання заборгованості</p>	<p>На нашу думку, «ігри з нормами» — це частина стратегії КМУ з доведення газорозподільної галузі до банкрутства. Недоотриманий грошовий потік за фактично спожитий населенням природний газ в обсязі 787 млн куб. м на рік — це для облгазів витрати на ВТВ і НВ. Зменшення норми нижче фактично спожитих обсягів призвело до 100-відсоткового збільшення затвердженого в балансі на 2015 р. обсягу газу на ВТВ і НВ (751 млн куб. м, у грошах це 5,5 млрд грн). Джерел на покриття таких витрат у тарифі не передбачено. Оскільки прибуток у тарифах також не передбачений, то навіть якщо припустити, що облгази весь свій прибуток спрямують на купівлю цих додаткових обсягів ВТВ і НВ, то це на 2015 р. лише 15,6 млн грн на всі українські облгази</p>	
DT.UA: Чи є облгази «регіональними, місцевими природними монополіями»? Чому?		
<p>Так. Відповідно до законодавства про монополії та монополійний стан. Питання НКРЕКП. Крім облгазів, на території провадження їхньої ліцензійної діяльності фактично ніхто не зможе експлуатувати газорозподільні системи, розподіляти та постачати газ споживачам за регульованим тарифом — населенню, підприємствам ТКЕ, бюджетним установам</p>	<p>Облгази (розподільні компанії) у частині діяльності з розподілу газу є природними монополіями за визначенням. Закон «Про природні монополії»:</p> <p>«Природна монополія — стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва...»</p>	